6. ԱԳԱՐԱԿԱՁՈՐ (ԱՑԱՐ)

Բոլոր այս հինգ արձանագրված հուշարձանները գտնվում են գյուղից մոտ երկու կիլոմետր արևելք, Արփա գետի ափին, բլրակի վրայի գերեզմանատանը։

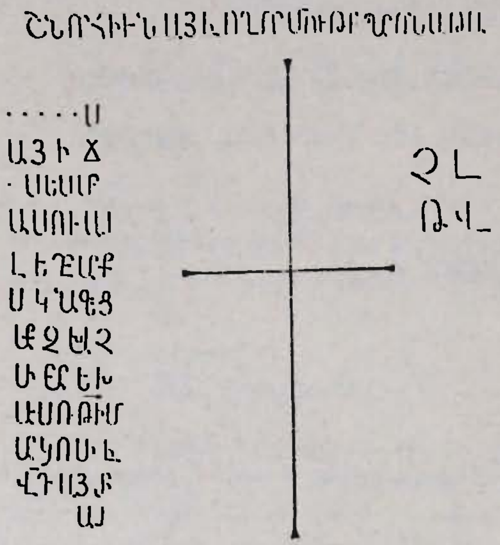

***49. ԽԱՉՔԱՐ**, գեղաքանդակ, կանգնած է պատվանդանի վրա, գերեզմանատան հարավ-արևմտյան եզրին. քիվին և հարավային ու հյուսիսային կողերին.*

ՇՆՈՐՀԻՒՆ ԱՑ. ԵՒ ՈՂՈՐՄՈՒԹԲ. ՊԱՐՈՆ ԱԹԱ⌈ԲԱԿ ՏԱՐ⌈ՍԱՅԻՃԻՍ. ԵՍ ԱԲԱՍ ՈՒ ԱՑԻ, ԵՂԲԱՐՔՍ ԿԱՆԳ⌊Ն⌋ԵՑԱՔ ԶԽԱՉՍ Ի ԲԱՐԵԽԱՒՍՈՒԹԻ. ՄԱՐԿՈՍԻ ԵՒ ՎԱՐԴԱՑ, ՄԻՐԱՑ. ԹՎ. ։ՉԼ։ (1281)։

Ծանոթ. Վերջին անձնանունը հնարավոր է վերծանել նաև ՎԱՐԴ կամ ՎԱՐԴԱՆ ԱՅՄԻՐԱ։

***50. ԽԱՉՔԱՐ**, մեծ և գեղաքանդակ. ընկած է գերեզմանատան կենտրոնում. տակին 5 տող.*

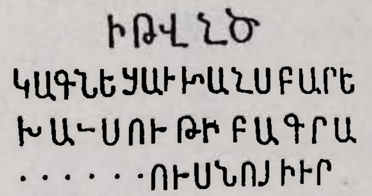

Ի ԹՎ. ։ՉԾ։ (1301)
ԿԱ⌊Ն⌋ԳՆԵՑԱՒ ԽԱՉՍ ԲԱՐԵ|ԽԱՒՍՈՒԹԻ ⌊Բ⌋ԱԳՐԱ|ՏԱ ԵՒ ԱՄՈՒՍՆՈՑ ԻՒՐ| . . . . . .

***51. ՏԱՊԱՆԱՔԱՐ**, կափարչաձև, երկթեք, սրանկյուն գերեզմանատան հարավային մասում, հարավային թեքության վրա. 2 տող.*

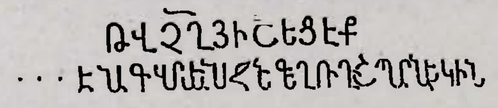

ԹՎ. ։ՉՂ։ (1341). ՑԻՇԵՑԷՔ, ⌈ԱՑՍ⌉ Է ⌊Հ⌋ԱՆԳԻՍՏ . . . . . ԳԵՂՈՒՂԷՇ ՊԱՏԱՆԵԿԻՆ։

***52. ԽԱՉՔԱՐ**, մեծ, ընկած է գերեզմանատան մեջ. շրջանակներին և տակին 4 տող.*

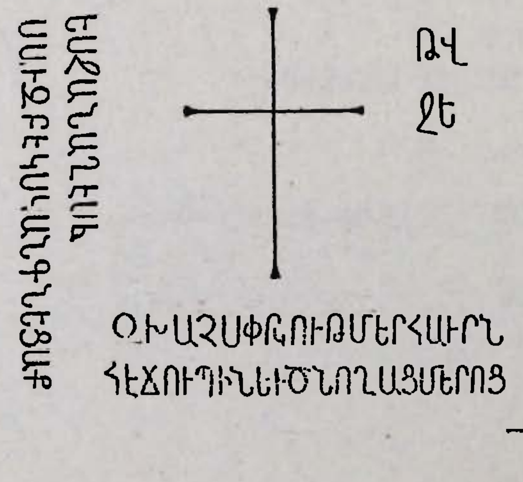

ԵՍ ՋԱՆԱՂԷՍ ԵՒ |ՍԱՒՉԲԷԿՍ ԿԱՆԳՆԵՑԱՔ| ԶԽԱՉՍ ՓՐԿՈՒԹԵ. ՄԵՐ ՀԱՒՐՆ| ՀԷՃՈՒՊԻՆ ԵՒ ԾՆՈՂԱՑ ՄԵՐՈՑ.

ԹՎ. ։ՋԵ։ (1456)։

53. ԽԱՉՔԱՐ, *օգտագործված է որպես տապանաքար, տակին 2 տող.*

ՅԱՆՈՒՆ ԱՅ ԵՍ ԽՈՅԱՅԴ

ՅԱՆՈՒՆ ԱՅ. ԵՍ ԽՈՑԱՅԴՈՒԿ. . . .

Ծանոթ. Շարունակությունը հավանաբար պետք է պատվանդանի վրա լիներ, որն այժմ չկա. բայց մենք չկարողացանք շուռ տալ թիկունքն ստուգելու համար:

7. ԲՈՂՈՐԱԲԵՐԴ (ԿՈՒՐԹ-ԿՈՒԼԱԳ) ԳՅՈՒՂ

54. ԹՈՒԽ-ՄԱՆՈՒԿ *եկեղեցու բեմի հյուսիսային կողմում.*

Յիսուսի Քրիստոսի հրամանաւ, մեք՝ Մուկրակոյ չամանաւրս կանգնեցաք
Թուխ-Մանուկ եկեղեցիս, յիշատակ հոգւոց մերոց . . .

Հրատ. Բաջբերունի, Արարատ, 1891, թիվ Ա. 40—41, Ալիշան, 179:

55. ԽԱՉՔԱՐԻ ՎՐԱ, *որն ագուցված է Թուխ-Մանուկի հյուսիսային խորանի գլխին:*

Թվ. :ՌՃԳ:

Հրատ. Բաջբերունի, Արարատ, 1891, թիվ Ա, 40: Ալիշան, 179:

56. *Թուխ-Մանուկ եկեղեցու հարավային մուտքի մոտ:*

Թվ. :ՌՃԶԵ:

Հրատ. Բաջբերունի, Արարատ, 1891, թիվ Ա, 40, Ալիշան, 179:

57. ՎԱՐԴԱԲԼՈՒՐ ԳՅՈՒՂԱՏԵՂԻ *կիսավեր եկեղեցու ավազանի գլխին ագուցված խաչքարի վրա:*

Խաչս յիշատակ է Խառոնին, թվ. :ՌՃԶԹ:

Հրատ. Բաջբերունի, Արարատ, 1891, թիվ Ա. 41: Ալիշան, 179:

8. ԷՐԹԻՋ ԳՅՈՒՂԱՏԵՂ

Ստ. Օրբելյանի ցուցակի մեջ հիշատակված է Էրդիչ ձևով և 10 չափ հարկով, այժմ անբնակ է: Գտնվում է Արենի (Արփա) գյուղից հյուսիս-արևելք. գետի ձախ ափին: Գյուղատեղի մոտ կա երեք կողմերից անմատչելի մի քարաբլուր, որի վրա մնում են ամրոցի ավերակները: Արանց ներսում կան ջրամբարի և բնակարանների մնացորդներ ու ջարդված խաչքարեր, որոնք պատկանում են XIII *դարին:*

Գյուղատեղի մոտ կա նաև գերեզմանատուն, ուր ընկած են երկու խաչքարեր:

58. ԽԱՉՔԱՐ, *վրան միայն թվականը:*

ՉԻ

:ՉԻ: (1271):